

УДК 349.41

М. В. ШУЛЬГА,
д-р юрид. наук, професор,
завідувач кафедри земельного
та аграрного права,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
Україна, м. Харків
e-mail: aglaw@mail.ru
ORCID 0000-0001-6449-284X

І. В. ІГНАТЕНКО,
канд. юрид. наук,
асистент кафедри земельного
та аграрного права,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
Україна, м. Харків
e-mail: nekosargot.ira@mail.ru
ORCID 0000-0003-0398-989X

ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗШИРЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ МІСЦЕВИХ РАД У ГАЛУЗІ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН

Досліджено процес децентралізації влади щодо розподілу її повноважень у галузі земельних відносин щодо володіння, користування і розпорядження землею. Встановлено, що сьогодні на законодавчому рівні значно розширено повноваження органів місцевого самоврядування в галузі земельних відносин. Але ці зміни лише започатковують впровадження Концепції реформування. Необхідно продовжувати і в подальшому впроваджувати їх у життя шляхом нормативного закріплення і внесення змін до чинного законодавства.

Ключові слова: землі у межах населених пунктів; управління землями; земельні відносини; органи місцевого самоврядування; комунальна власність; представницькі органи; виконавчі комітети; децентралізація.

Постановка проблеми та актуальність теми. Всі нововведення, що відбуваються на законодавчому рівні, вимагають вивчення та аналізу з метою забезпечення правильної реалізації відповідних положень у практичній діяльності, особливо зважаючи на неоднозначність правозастосовчої практики,

що склалась у сфері земельного законодавства. Так, наразі непоодинокими є випадки, коли одні й ті ж норми законодавства застосовуються по-різному при розгляді однотипних питань. Це, у свою чергу, спонукає фахівців шукати оптимальні шляхи вирішення спірних питань з подальшим розповсюдженням обґрунтованих варіантів. Найбільш проблемним питанням в умовах сьогодення виступає реалізація повноважень органів місцевого самоврядування в галузі управління земельними ресурсами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичну базу даного дослідження складають праці таких правознавців: В. І. Андрейцева, В. П. Балезіна, Ю. О. Вовка, Б. В. Єрофєєва, І. І. Каракаша, М. В. Краснової, П. Ф. Кулинича, А. М. Мірошниченка, В. В. Носіка, Ю. С. Шемшученка та ін.

Метою статті виступає комплексний аналіз норм законодавства щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування в галузі земельних відносин.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, 90-ті рр. ХХ ст. ознаменувалися започаткуванням земельної реформи, яку пов'язують з прийняттям Постанови Верховної Ради УРСР «Про земельну реформу» від 18.12.1990 р. На заміну існуючого в державі понад півстоліття земельного ладу, фундаментом якого виступала виключна державна власність на землю, було запропоновано диференціацію публічної земельної власності. Поряд з державною власністю на землю було задекларовано комунальну та приватну власність на цей об'єкт природи. При цьому всі названі форми власності на землю законом оголошено рівноправними. У подальшому Цивільним кодексом України земля (земельні ділянки) була визнана об'єктом нерухомості та включена в цивільний обіг. Водночас Конституція України (ст. 13) проголосила землю об'єктом права власності Українського народу та наголосила, що від імені Українського народу права власника здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах, визначених Основним законом.

В Україні земельна реформа в межах населених пунктів ще не завершена. Реалізація земельно-реформаційних заходів має перетворити землі в межах

міст, сіл, селищ на головний ресурс забезпечення сталого соціально-економічного розвитку територіальних громад.

Необхідно зазначити, що у зв'язку із уведенням у дію Земельного кодексу України від 25.10.2001 р. та прийняттям на його розвиток низки нормативно-правових актів виникла необхідність з'ясування окремих принципових положень законодавства України, що визначають повноваження органів місцевого самоврядування в сфері регулювання земельних відносин.

Відповідно до статей 5, 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» сільські, селищні, міські ради визнаються органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України та законами України.

Предметами відання місцевого самоврядування є не будь-які питання суспільного життя, а питання саме місцевого значення. Перелік таких питань визначено в Конституції України та Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні». Зокрема, згідно з цим Законом до питань місцевого значення належить регулювання сільськими, селищними, міськими радами земельних відносин відповідно до закону.

Земельні питання вирішуються виключно відповідною місцевою радою на її пленарному засіданні. Відповідно до ст. 46 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» сільська, селищна, міська, районна у місті (у разі її створення), районна, обласна рада проводить свою роботу сесійно. Пунктом 34 ч. 1 ст. 26 зазначеного Закону встановлено, що вирішення відповідно до закону питань регулювання земельних відносин вирішуються виключно на пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради.

Згідно зі ст. 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» рада в межах своїх повноважень приймає нормативні та інші акти у формі рішень. Як відомо, до нормативних належать акти, які встановлюють, змінюють чи припиняють норми права, мають локальний характер, розраховані на широке коло осіб та застосовуються неодноразово. Ненормативні ж акти передбачають

конкретні приписи, звернені до окремого суб'єкта чи юридичної особи, застосовуються одноразово і після реалізації вичерпують свою дію. Такий висновок узгоджується із правовими позиціями Конституційного Суду України, викладеними у рішеннях від 27.12.2001 р. № 20-рп/2001 (абзац перший п. 6 мотивувальної частини) та від 23.06.1997 р. № 2-зп (абзац четвертий п. 1 мотивувальної частини) [1].

Місцева рада не має права ухвалити рішення про передачу будь-якому іншому органу місцевого самоврядування (або органу виконавчої влади, комунальному підприємству, установі, організації) своїх повноважень щодо регулювання земельних відносин зважаючи на норму ч. 2 ст. 19 Конституції України. Даною нормою, зокрема, передбачено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Окрім того слід мати на увазі, що жоден закон не передбачає права місцевої ради на передачу власних виключних повноважень іншому органу.

Так, згідно зі ст. 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до виключної компетенції сільських, селищних, міських рад належить вирішення відповідно до закону питань регулювання земельних відносин. Стаття 33 цього Закону більш детально визначає повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад як власні, так і делеговані їм органами виконавчої влади. У їх складі основними визнані підготовка і внесення на розгляд ради пропозицій щодо вилучення (викупу), а також надання під забудову та для інших потреб земель, що перебувають у власності територіальних громад; щодо встановлення ставки земельного податку; здійснення контролю за додержанням земельного законодавства, використанням і охороною земель; реєстрація права користування землею і договорів на оренду землі.

У ст. 12 Земельного кодексу України більш чіткіше визначено повноваження сільських, селищних, міських рад у галузі земельних відносин.

Йдеться, зокрема, про: а) розпорядження землями територіальних громад; б) передача земельних ділянок комунальної власності у власність громадян та юридичних осіб відповідно до цього Кодексу; в) надання земельних ділянок у користування із земель комунальної власності; г) вилучення земельних ділянок із земель комунальної власності; г) викуп земельних ділянок для суспільних потреб відповідних територіальних громад сіл, селищ, міст; д) організацію землеустрою; е) координацію діяльності місцевих органів земельних ресурсів; є) здійснення контролю за використанням та охороною земель комунальної власності, додержанням земельного та екологічного законодавства; ж) підготовку висновків щодо вилучення (викупу) та надання земельних ділянок; з) встановлення та зміна меж районів у містах з районним поділом; и) інформування населення щодо вилучення (викупу), надання земельних ділянок; і) внесення пропозицій до районної ради щодо встановлення і зміни меж сіл, селищ, міст; й) вирішення земельних спорів; к) вирішення інших питань у галузі земельних відносин відповідно до закону. Розвиток і більш детальне закріплення названі повноваження знаходять в інших нормах Земельного кодексу України та окремих законах України.

Конституційний Суд України з цього приводу підкреслює, що повноваження, визначені в пунктах «а», «б», «в», «г» даної статті (ст. 12 ЗК України) охоплюються зазначеним у ст. 143 Конституції України поняттям «інші питання місцевого значення», а тому при їх здійсненні сільські, селищні, міські ради виступають як суб'єкти владних повноважень, які реалізують розпорядчі та інші функції [2].

Системний аналіз положень Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (ч. 1 ст. 10, статей 16, 17, 18, 25, 26 та ін.) свідчить, що органи місцевого самоврядування при вирішенні питань місцевого значення, віднесених Конституцією України та законами України до їхньої компетенції, виступають суб'єктами владних повноважень, які виконують владні управлінські функції, зокрема нормотворчу, координаційну, дозвільну, реєстраційну, розпорядчу. Як суб'єкти владних повноважень органи місцевого

самоврядування вирішують в межах закону питання в галузі земельних відносин.

Необхідно також відмітити, що в даний час Україна знаходиться в процесі проведення адміністративної реформи з децентралізації влади. Започаткування такої реформи було викликано низкою економічних і політичних передумов для створення стійкої й ефективної системи публічного управління як в Україні в цілому, так і на всіх рівнях адміністративно-територіального устрою держави.

Сутність децентралізації полягає в передачі значних повноважень і бюджетів від державних органів органам місцевого самоврядування. Процес децентралізації влади не оминув й регулювання розподілу повноважень влади в галузі земельних відносин, а саме відносин щодо володіння, користування і розпорядження землею.

Відповідно до Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні [3] адміністративна реформа децентралізації влади, в тому числі і в галузі земельних відносин, здійснюється шляхом: 1) визначення обґрунтованої територіальної основи для діяльності органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади, здатних забезпечити доступність та належну якість публічних послуг, що надаються такими органами, а також необхідної для цього ресурсної бази; 2) створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для забезпечення здійснення органами місцевого самоврядування власних і делегованих повноважень; 3) розмежування повноважень у системі органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади на різних рівнях адміністративно-територіального устрою за принципом субсидіарності; 4) розмежування повноважень між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування на засадах децентралізації влади; 5) запровадження механізму державного контролю за відповідністю Конституції та законам України рішень органів місцевого самоврядування та якістю надання населенню публічних послуг; 6) максимального залучення населення до прийняття управлінських

рішень, сприяння розвитку форм прямого народовладдя; 7) удосконалення механізму координації діяльності місцевих органів виконавчої влади.

У процесі реформування місцевого самоврядування для регулювання земельних відносин в Україні органи державної влади та органи місцевого самоврядування наділяються низкою повноважень і зобов'язані надавати послуги, які забезпечать належну регламентацію земельних відносин в таких сферах: власності на землю; правовідносини щодо прав на землю, похідних від права власності; правовідносини, що виникають у зв'язку із здійсненням права загального користування землею; правовідносини у сфері управління користуванням та охороною земель; охоронні земельні правовідносини та ін.

На основі цієї реформи відбувається перебудова влади, перерозподіл функцій серед органів державної влади та місцевого самоврядування з наданням останнім більшого значення і додаткових повноважень у порівнянні з минулими роками.

Відбувається процес передачі влади на місця, впровадження широкої структури органів виконавчої влади на місцевому рівні. Наразі у Парламенті зареєстровані проекти законів, завдяки яким у майбутньому повноваження органів місцевого самоврядування можуть значно розширитися в тому числі і в галузі земельних відносин.

На сьогодні відсутність можливості місцевим радам, наприклад, розпоряджатися землями за межами населених пунктів створює перешкоди щодо розвитку сільських і міських територій. Положення щодо обмеження юрисдикції органів місцевого самоврядування стосовно розпорядження землями тільки в межах населених пунктів зменшує матеріальну основу місцевого самоврядування, що стало передумовою для проведення реформи децентралізації та законодавчого закріплення.

Так, п. 213 Плану заходів щодо виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» в 2015 р. [4], розширює перелік земель, які закріплюються за органами місцевого самоврядування. Він передбачає законодавче врегулювання питань, які

стосуються передачі в комунальну власність земель державної власності, розташованих за межами населених пунктів, крім тих, на яких розташовані об'єкти державної власності.

Сьогодні вже розроблено проект Закону про віднесення земель державної власності за межами населених пунктів до комунальної власності об'єднаних територіальних громад [5]. Ним, зокрема, пропонується до комунальної власності територіальних громад сіл, селищ, міст, які об'єднались відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» згідно з затвердженими перспективними планами формування територій громад Автономної Республіки Крим, області, передати всі землі державної власності, розташовані за межами населених пунктів у межах таких територіальних громад, крім: 1) земель оборони; 2) земель зон відчуження та безумовного (обов'язкового) відселення, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи; 3) земельних ділянок, на яких розташовані будівлі, споруди, інші об'єкти нерухомого майна державної власності; 4) земельних ділянок, які перебувають у постійному користуванні органів державної влади, державних підприємств, установ, організацій, Національної академії наук України, державних галузевих академій наук.

При цьому передбачається, що межі об'єднаної територіальної громади мають визначатися за затвердженими на час набрання чинності цим Законом проектами формування територій сільських, селищних, міських рад. У разі, якщо межі територіальної громади не встановлені за зазначеними проектами, вони визначаються відповідно до меж суміжних територіальних громад.

У разі неможливості з'ясувати дійсну межу об'єднаної територіальної громади або наявності спору між декількома органами місцевого самоврядування щодо меж об'єднаної територіальної громади, такі межі визначаються за рішеннями суміжних сільських, селищних, міських рад на підставі проекту землеустрою щодо уточнення меж їх територій або за рішенням суду.

Для продовження реалізації принципів реформування на основі Плану

заходів і Концепції реформування Державної службою України з питань геодезії, картографії та кадастру розроблено проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо делегування повноважень органам місцевого самоврядування з розпорядження землями державної власності і посилення державного контролю за використанням та охороною земель» [6]. Прийняття такого закону дозволить нормативно закріпити положення щодо децентралізації повноважень у галузі земельних відносин.

Ним, зокрема, пропонується внести зміни в тому числі і до ст. 12 ЗК України. Якщо його буде прийнято, то сільські, селищні та міські ради отримають такі повноваження, зокрема, як: розпорядження землями державної та комунальної власності на території сільської, селищної, міської ради відповідно до законів; передача земельних ділянок державної та комунальної власності у власність громадян та юридичних осіб відповідно до ЗК України; надання земельних ділянок у користування із земель державної та комунальної власності знову ж таки відповідно до ЗК України; вилучення земельних ділянок із земель державної та комунальної власності тощо.

Водночас слід зауважити, що з 01.03.2016 р. ст. 12 Земельного Кодексу України почала діяти в оновленій редакції. Зміни до неї внесені Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізації надання адміністративних послуг» [7]. Вказаним законодавчим актом ст. 12 Земельного Кодексу України доповнено ч. 2, в якій віднайшли закріплення повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у сфері земельних відносин на території сіл, селищ, міст. До них віднесено: надання відомостей з Державного земельного кадастру, вирішення інших питань у галузі земельних відносин відповідно до закону.

Також на основі Концепції реформування і планів, прийнятих для проведення реформування системи органів влади, їх функцій і здійснення децентралізації влади, в тому числі у сфері земельних відносин, було прийнято

низку законів про внесення змін до деяких законодавчих актів України, які стосуються розширення повноважень органів місцевого самоврядування в галузі земельних відносин.

Наразі внесено зміни до Закону України «Про Державний земельний кадастр», які розширюють повноваження органів місцевого самоврядування та передбачають, що надання відомостей з Державного земельного кадастру може здійснюватися також адміністраторами центрів надання адміністративних послуг в порядку, встановленому Законом України «Про адміністративні послуги», або уповноваженими посадовими особами виконавчих органів місцевого самоврядування, які успішно пройшли стажування в сфері земельних відносин та відповідають відповідними кваліфікаційним вимогам. Стажування особи в сфері земельних відносин проводиться безкоштовно державним кадастровим реєстратором строком не більше одного місяця. За результатами успішного стажування особі державним кадастровим реєстратором видається відповідна довідка.

Місцева державна адміністрація, сільська, селищна, міська рада визначають можливість здійснення ними повноважень у сфері надання відомостей з Державного земельного кадастру, враховуючи можливості організаційного та технічного забезпечення їх реалізації.

Висновки. Отже, прийняті закони про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реалізації Концепції реформування і планів розширення повноважень органів місцевого самоврядування в сфері земельних відносин започаткували проведення децентралізації влади в галузі земельних відносин.

На сьогодні на законодавчому рівні значно розширені повноваження органів місцевого самоврядування в галузі земельних відносин. Але все ж таки ці зміни лише започатковують впровадження Концепції реформування. Необхідно продовжувати і в подальшому впроваджувати в життя шляхом нормативного закріплення і внесення змін до чинного законодавства. Згідно з концепцією реформування управління в галузі земельних відносин основними

органами управління та надання послуг в галузі земельних відносин мають стати органи місцевого самоврядування, а за державними органами виконавчої влади залишаться функції по узагальненню, контролю за дотриманням законності в процесі здійснення своїх повноважень органами місцевого самоврядування.

Список літератури:

1. Рішення Конституційного Суду України від 16.04.2009 р. № 7-рп/2009 [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верхов. Рада України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v007p710-09/conv>.
2. Рішення Конституційного Суду України від 01.04.2010 р. № 10-рп/2010 [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верхов. Рада України. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v010p710-10>.
3. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні [Електронний ресурс] : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 р. № 333-р. // База даних «Законодавство України» / Верхов. Рада України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-p>.
4. Про затвердження плану заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» в 2015 році [Електронний ресурс] : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 р. № 213-р. // База даних «Законодавство України» / Верхов. Рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/213-2015-p#n9>.
5. Про віднесення земель державної власності за межами населених пунктів до комунальної власності об'єднаних територіальних громад [Електронний ресурс] : проект Закону від 24.11.2015 р. № 3510 // База даних «Законодавство України» / Верхов. Рада України. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57179.
6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо делегування повноважень органам місцевого самоврядування з розпорядження землями державної власності і посилення державного контролю за використанням та охороною земель : [Електронний ресурс] проект Закону України. – Режим доступу : <http://land.gov.ua/info/doopratsovanyi-proekt-zakonu-ukrainy-pro-vnesennia-zmin-do-deiakykh-zakonodavchikh-aktiv-ukrainy-shchodo-delehuvannia-povnovazhen-orhanam-mistsevoho-samovriaduvannia-z-rozporiadzhennia-zemlia>.
7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізації надання адміністративних послуг [Електронний ресурс] : Закон України від 10.12.2015 р. № 888-VIII // База даних «Законодавство України» / Верхов. Рада України. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/888-19>.

References:

1. Rishennja Konstitucijnogo Sudu Ukraïni vid 16.04.2009 № 7-rp/2009 [Decision of the Constitutional Court of Ukraine]. Baza danih «Zakonodavstvo Ukraïni»/VR Ukraïni. zakon2.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v007p710-09/conv> [in Ukrainian].
2. Rishennja Konstitucijnogo Sudu Ukraïni vid 1.04.2010 r. № 10-rp/2010 [Decision of the Constitutional Court of Ukraine]. Baza danih «Zakonodavstvo Ukraïni»/VR Ukraïni. zakon3.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v010p710-10> [in Ukrainian].

3. Pro shvalennja Koncepčii reformuvannja miscevogo samovrjaduvannja ta teritorial'noi organizacii vladi v Ukraïni: Rozporjadzhennja Kabinetu Ministriv Ukraïni vid 01.04.2014 № 333-r. [On approval of the Concept of reforming the local self-government and territorial organization of power in Ukraine Cabinet of Ministers of Ukraine]. Baza danih «Zakonodavstvo Ukraïni»/VR Ukraïni. zakon2.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-p> [in Ukrainian].

4. Pro zatverdzhennja planu zahodiv z vikonannja Programi dijal'nosti Kabinetu Ministriv Ukraïni ta Strategii stalogo rozvitku «Ukraïna – 2020» v 2015 roci: Rozporjadzhennja Kabinetu Ministriv Ukraïni vid 04.03.2015 № 213-r. [On approval of the action plan to implement the Programme of the Cabinet of Ministers of Ukraine and the Strategy for Sustainable Development "Ukraine - 2020" in 2015, the Cabinet of Ministers of Ukraine]. Baza danih «Zakonodavstvo Ukraïni»/VR Ukraïni. zakon5.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/213-2015-p#n9> [in Ukrainian].

5. Pro vidnesennja zemel' derzhavnoi vlasnosti za mezhami naselenih punktiv do komunal'noi vlasnosti ob'ednanih teritorial'nih gromad: Proekt Zakonu vid 24.11.2015 № 3510 [On placing state-owned land outside settlements united to communal property of territorial communities: Draft Law] // Baza danih «Zakonodavstvo Ukraïni»/VR Ukraïni. w1.c1.rada.gov.ua. Retrieved from http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57179. [in Ukrainian].

6. Pro vnesennja zmin do dejakih zakonodavchih aktiv Ukraïni shhodo deleguvannja povnovazhen' organam miscevogo samovrjaduvannja z rozporjadzhennja zemljami derzhavnoi vlasnosti i posilennja derzhavnogo kontrolju za vikoristannjam ta ohoronoju zemel': proekt Zakonu Ukraïni [On amendments to some legislative acts of Ukraine regarding the delegation of authority to local governments in the order state-owned lands and increased state control over land use and protection: Draft Law of Ukraine]. land.gov.ua. Retrieved from <http://land.gov.ua/info/doopratsovanyi-proekt-zakonu-ukrainy-pro-vnesennia-zmin-do-deiakykh-zakonodavchikh-aktiv-ukrainy-shhodo-delehuvannia-povnovazhen-orhanam-mistsevoho-samovriadvannia-z-rozporiadzhennia-zemlia/> [in Ukrainian].

7. Pro vnesennja zmin do dejakih zakonodavchih aktiv Ukraïni shhodo rozshirennja povnovazhen' organiv miscevogo samovrjaduvannja ta optimizacii nadannja administrativnih poslug: Zakon Ukraïni vid 10.12.2015 № 888-VIII [On amendments to some legislative acts of Ukraine regarding the empowerment of local governments and optimization of administrative services]. Baza danih «Zakonodavstvo Ukraïni»/VR Ukraïni. zakon3.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/888-19> [in Ukrainian].

Шульга М. В., Ігнатенко І. В. Правовые аспекты расширения полномочий местных советов в сфере земельных отношений.

В статье проведено исследование процесса децентрализации власти относительно распределения полномочий власти в сфере земельных отношений, а именно отношений по владению, пользованию и распоряжению землей. Установлено, что сегодня на законодательном уровне значительно расширены полномочия органов местного самоуправления в сфере земельных отношений. Но все же эти изменения только начинают внедрение Концепции реформирования. Необходимо продолжать и в дальнейшем внедрять в жизнь путем нормативного закрепления и внесения изменений в действующее законодательство.

Ключевые слова: земли в пределах населенных пунктов; управления землями; земельные отношения; органы местного самоуправления; коммунальная собственность; представительные органы; исполнительные комитеты; децентрализация.

Shulga M. V., Ihnatenko I. V. The legal basis of expanding the powers of local councils in the sphere of land relations.

The article studies the process of decentralization of power regarding the distribution of powers of the authorities in the sphere of land relations, namely relations of possession, use and

disposition of land. It is established that today at the legislative level the powers of local authorities in the sphere of land relations are greatly expanded. Nevertheless, these changes only initiate the implementation of the Concept of reform. They need to be continued and implemented by consolidating and amending the current legislation.

Keywords: land within settlements; land management; land relations; local government, communal property; representative bodies; executive committees; decentralization.

Надійшла до редколегії 18.11.2016 р.

